

זה היה העולם הזה שיהיה

לפני 25 שנה

שניתן הוא התייחסה לדיכוי של המרידה בראשית שנות הארבעים בעיראק (פרדנאציה) שהוכחה בעזרת הלגיון הירדני. הכתבה גם תיארה את קשרי המישפחה בין המלך חוסיין ובין בן-דודו מלך עיראק שנרצח. מדור הקלנוע הביא תחת הכותרת: היה הופעת כוכבי את סיפוריה של שחקנית הקלנוע חיה היריה, שכוכבה דרך בקלנוע העולמי. כשער הגליון: המארינס פולשים לבגדאד.

גליון העולם הזה שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת-שער תחת הכותרת: המארינס פולשים, ובה ריחוק על נחיתת כוחות המארינס האמריקאים בחופי לבנון, בשיאו של משבר שהזכיר בסיומו את משבר לבנון הנכחי. אם כי לא בממדי הדרס שלו. הכתבה גם תיארה את תולדות המארינס, לאורך ההיסטוריה הצבאית של יחידות עלית אלה בצבא ארצות-הברית. המהפכה בעיראק, שהפילה את שולטו של נורי סעיד, הביאה שתי כתבות ריחה, הראשונה: "חידו, נורי סעיד" מאת אליזה עיני, והכתבה השנייה: "חונני, נורי..." מאת נאג'יה פשה, שכבה הוא גם נבדו של נורי סעיד, ושהתגוררה בתל-אביב עם רציחתו בידי המהפכנים בעיראק. כתבה מצולמת תחת הכותרת: ובאריש מוריסני התייחסה לקבוצת תיירים יהודיים שהגיעו ארצה מברית-המועצות. כתבה נוספת שהתייחסה למהפכה בעיראק, היתה תחת הכותרת: האם יפלוש הלגיון

העולם הזה: 1086 תאריך: 23.7.1958

בקול ישראל. פרט לחרוץ דן אלמגור, המתאים את עטו וחרוזיו לכל מיפלגה, סיעה, עיר, חיל, קואופרטיב, חברה מסחרית או ראש של עירייה אדומה — ובלבד שלצ'קים יהיה כיסוי — הרי כל שאר פרנסי התוכנית ואבותיה הם מן הוותיקים שבסופרי הבימות העירונית: עימנאל הרוסי, הלל אביחנן, יהושע ברייזוף ועקב אורלנד, כולם אבות-אבותיו של המטאטא המנוח.

העולם הזה: "חונני, נורי" סיפוריה ה"נאג'יה פשה הובא בהעולם הזה" השבוע לפני 25 שנה. נאג'יה התגוררה בתל-אביב ונשאה שם עברי. בנה, היה נכדו של ראש ממשלת עיראק ברייזוף, נורי אל-סעיד. הבן/הנכד, התגורר חשבוש לפני 25 שנה, באחד מקיבוצי השומר הצעיר. בתצלום זה, נראית נאג'יה פשה יושבת לצידו של צבא אל-סעיד, בנו של המנהיג העיראקי הנרצח, בעת בילוי בלבנון, בשנות ה-40.

התוכנית עצמה שופעת עניין, עמנאל הרוסי משכנע את מאזיניו כי צריך לעלות לישראל, מפני ש"פה ציון וזה הבית ופה ירושלים", יעקב אורלנד מספר שהירקון מסריח בגלל חיים לבנון, ושאבא חושי רוכב במסע ניצחון על גבו של סוסדיול, יהושע ברייזוף ממחוי מחזה שאין לו סוף, אין לו תוכן ואין לו צורה. כל זה ביחד הוא תיאטרון. את תקציב פועלי חיפה מחייבים באלפי לירות, ואת הקהל הגלבה מומינים במודעות ענק. מה יש? אמר אחד הצופים שיצא את אולם פרגוד: "והיה ממש הצגת העשור. פעם היה לנו חיטטרון. היום, אחרי עשר שנים, יש לנו חושיטרון."

מאבק אטומי במרחב ★ לקראת משבר כלכלי ★ דן אלמגור בחיפה ★ מישאל סודי בין צעירי מפא"י

העם

עם. עים על הריק

מעטים מאזרחי ישראל ראו אותם: מטוסים גדולים, כנדים ומסורבלים, שהתנהלו לאיטם בשמי ישראל, בכיוון רומם. הם דמו לציפורים גדולות — ציפורי גורל. בימי קדם נהגו כותנים עוברי-איללים לנחש את העתיד ואת מיצוות הגורל לפי המעיים של ציפורים. השבוע לא היה כל צורך להביט לתוך מעייהן של ציפורי הפלדה המגנטיה-עוף. בשורתן היתה ברורה גם כך — השתלכות ישראל כמערכת הצבאי המערבי. ציפורי-גורל אחרות הגו בשמי הלבנון, ובכרסיהן השמנות נשאו מטען אימנטי: פצצות אטומיות. כפעם הראשונה נפל צל הפטריה הקטלנית על-ארמת המרחב: המילחמה האטומית, שתמיד נראתה לאורחי ישראל כאיום הנוגע לאחרים — הפכה החל מהשבוע לממשות-קבע

המשק

חשבון ללא בהלה

"הקצינים החופשיים" שחוללו את המהפכה בעיראק, לא העלו על דעתם שהם יוצרים בעיות כלכליות מיוחדות לישראל. אולם מהרגע שהתפוצצה הפצצה העיראקית בחלל המרחבי, נערכו בישראל בדיקות קודחתניות כדי לברר כיצד תעמוד המדינה בפני משבר אפשרי, כגון מילחמה חמה במרחב, הפסקת הורמת הנפט הערבי למערב והפרעות בתעבורה הימית. המסקנה הכללית: שום סכנה מיידית אינה צפויה לישראל. במיקרה נוצר מצב שהוא חיוני למדי:

כדי לנצל במהירות האפשרית את מענקי המזון האמריקאיים, הצטברו בישראל עודפי מזון ניכרים.

מצב חלש כשטח הרלק. מאחר שזה עתה מתנהל מאזומתן עם ספקים חרשים, לא הצטבר מלאי דלק גדול. כדי לחזק על חברת של עוכבה ההספקה באופן מלאכותי.

בחדרי חרדים נערכו דיונים על אפשרות של קיצוב דלק, אולם קיצוב הרלק למכוניות נראה בלתי-יעיל ואילו קיצוב החשמל עורר התנגדות חריפה מצד חברת החשמל, שלמדה מנסיונה, כי הגבלה זמנית מרגילה את הקהל לחיסכון קבוע. כמו מדינאים אחרים במרחב, נשאו על כן גם מנהיגי ומדינאי ישראל את עיניהם אל מיכליות הרלק האמריקאיות, מתוך תיקווה כי הרוד סאם ידאג לכמויות הנדרשות למדינה, שהשתלבה במערך ההגנתי שלו.

הענייני מילחמה. ככל זאת יש לצפות לעליית מחירים ניכרת בשוק הישראלי. הסיבה: התייקרות המחירים בעולם, כתוצאה מבהלת המילחמה העולמית. אפשר היה למנוע את עליית המחירים על-ידי סובסידיות מאסיביות, כהצעת פינחס ספיר. אולם פה נתעורר מיכשול חדש: לוי אשכול נעדר מתפקידו, הכולל בין השאר הקצבת כסף לסובסידיות. מקומו לא נתפס על-ידי פינחס ספיר, כמו במקרים קודמים, והמינוי של שר-האוצר-בפועל נמסר לעובר-כיסל הגרמני של מפא"י, שרי-בלריתיק פרץ נפתלי.

נפתלי רצה להוכיח את עצמאותו. הוא השיב "לאו" מוחלט לדרישתו של ספיר להקצבת כספים נוספים למתן סובסידיות חדשות. טען נפתלי: מישורו של ספיר כבר השתמש בכל הכספים שנעודו לסובסידיות, מבלי להביא אפילו להגדלת הייצוא, או להוזלת המחירים לצרכן המקומי.

סיבה משכנעת יותר: לאוצר אין כסף.

נערת השבוע

שהופיעה במדור. מיכתבים לרותי" היתה הזמרת והשחקנית נחמה הנדל, שחקנית להקת "בצל ירוק", שמלאה את התפקיד הנשי העיקרי בסרט הישראלי "עמוד האש" (לא הסיירה). בין השאר נכתב על נחמה הנדל: יש לה אישיות מבטיחה, שלא לדבר על ראש המבוי מבטיחה גברים רבים. כשאתה שומע את נחמה הצברית מפטפת צרפתית בניב פאריסי מובהק, או אנגלית כאילו היתה אנגלו-רסית, אתה מעריך לעצמה תמונה של ציונית טובה... בינתיים, העבירה נחמה הנדל את מגוריה לחוף-לארץ.

אנשים

● שרה-חיינוך-הותרבות ז'למן (זימאה) ארזן, בשעת נאום בכנסת: "הברידות הטוטאליות של ספסלי הכנסת וכיסאות הכנסת מאלצת אותי לפנות עכשיו ולומר: כנסת נכבדה ונעדרת!"
● האפיפיור סילוס ה"12, בנאום לפני 60 אלף נערות קאתוליות, בקריית הוותיקן: "לגבי אשה נוצרייה, עדיפים הבתולים על הנישואין. טעות בידי אלה החושבים כי הבתולים הם עיוות הטבע. להיפך, הם דומים לחיי מלאך."
● מבקר התיאטרון של הארץ ד"ר חיים גלמן, על הצגת הקיסר גונס בתיאטרון הקאמרי: "הדיבור על הבימה היה בסולם פורטיסימו: בצעקות מראשית ההצגה ועד סופה. הכושיט צועקת, ידיו צועק, וגם ניסן יתיר מנסה לצעוק, אך תורה לאל, אין לו קול."

מלמעלה, החליטה מזכירות המיפלגה לעלות על דרך חדשה, פחות מחייבת מבחינה פוליטית. תחת לפתוח קורסים לחברי מיפלגה חרשים, לערוך הרצאות רעיוניות, ויוכחים כלכליים או סימפוזיונים על כל נושא שבועלם, פתחה מפא"י מועדונים מפוארים, ציידה אותם במיתקני תקליטים היי פידלטי, שכרה תימורות וערכה ערכי-דיקודים עם כיבוד חינם.

השבוע עלתה הפעולה לשלב חדש. אחרי שנה של עבודה חברתית בלתי-מחייבת, החליטו ראשי הפעולה להתחיל ברישום מסודר. שאלון משוכפל חולק בין מאות הצעירים, המבקרים בקביעות במועדונים. השאלון הכיל הכל: שאלות על ארץ הלידה, תכונות מגורים, משלח-יד המפא"יים הצעירים שנאלו שאלות רבות משמעות כגון: "האם אתה מרוצה ממקום עבודתך? האם אתה מעוניין במקום עבודה אחר?" על חייו הפרטיים של החבר הצעיר, רצו המארגנים לדעת הרבה יותר: "האם יש לך בת-יוגן? היש לך קשיים בהקמת מישפחה? אילו קשיים? קשיים כלכליים? ריחה?"

לבסוף עובר השאלון גם לפסים חשובים יותר: "האם יש לך ריעה? כיצד צריך לערוך את הבחירות, לפי איזורים או לפי מיפלגות?" ואחרון אחרון: "אילו ליקויים אתה חושב שיש לתקן במדינה? מה לדעתך צריך להבליט במדינה?" ממלאי השאלון אינם צריכים לפחד שמא יפוטרו מעבודה אם יודע כי הם משתייכים לחוגי הצעירים של מפא"י. השאלים הבטיחו כסופו של השאלון: "הפרטים יישמרו בסודי סודות!"

בידור

חשיטרון

להקת פרגוד מצליחה להופיע גם לפני אולמות ריקים כימעט לגמרי, מבלי לסכן את עצם קיומה או מקורותיה הספייים השופעים. כשהוא ניוון מצניורות התקציב של חיפה הפועלית, אסף הקריין אליהו גולדנברג שחקנים גבוהים ושחקנים נמוכים, שחקנים שמנים ושחקנים רזים, שחקנית ותיקה ופרח-בימה צעיר, אמר להם: "הנה קהל", והחווה קידה לפני פרנסי חיפה ועסקניה, שיצאו מכליהם מרוב שימחה לתיאטרון צעיר ולתוכניתו המקורית הראשונה. פרגוד אינו מציג מערכונים קלוקלים או פיזומנים פורנוגרפיים שאסור לשדרם אחרי כן

מבלאות

יש לך קשיים?

אחד הצעדים הראשונים במערכת הבחירות לכנסת הרכיעית, שאותה מכין מנגנון מפא"י בקפרינות מרובה, היה לארגן מחדש וביתר כישרון את חוגי-הצעירים של המיפלגה. אחרי שהמישמרת הצעירה של מפא"י שבקה חיים לכל חי, תוך יכוח רעיוני סוער בין חברי המישמרת ופוליטיקאים מילגתיים שמונו